

TAIDE VALTASI LINNOITUKSEN

Pertti Vaasio, rak.arkkitehti RIA

Artikkelin valokuvat: Pertti Vaasio

1

1 Laajimmillaan linnoitus oli 1600- ja 1700-luvuilla, jolloin muurit ympäröivät koko Palman kaupungin.

Mallorca ja sen tyylikäs ja hienostunut pääkaupunki Palma de Mallorca tunnetaan ennen kaikkea matkailukohteena, mutta Palman kaupungilla on myös kukoistava taide-elämä. Merkittävin taidemuseo on ollut vuonna 1983 avattu *Pilar ja Joan Mirón* taidekeskus, jonka suunnitteli Espanjan johtava arkkitehti *Rafael Moneo*.

Nyt museo on saanut arvoistaan seuraa. Aivan kaupungin keskustassa sijaitsevaan vanhaan palatsiin on avattu nykypäivän espanjalaistaiteilijoiden töitä esittelevä museo. Siellä voi vaihtuvien näyttelyiden ohella nähdä myös muun muassa Picasson, Mirón, Dalin ja Grisin töitä.

Museon ja sen kokoelmat lahjoitti maailman rikkaimpien joukkoon kivunnut mallorcalainen *Juan March*.

Toinen uusi museo on vuoden 2004 alussa avattu *Es Baluard Museu d'Art Modern i Contemporani*, jossa pysyvien kokoelmien esittelyn lisäksi järjestetään taidenäyttelyitä.

LINNOITETTU KAUPUNKI

Strategisesta sijainnista johtuen saariryhmää ovat hallinneet monet kansat. Ne linnoittivat merkittäväksi satamaksi ja kaupungiksi kohonnutta Palmaa.

Kaupungin laajemmat linnoitustyöt käynnistyivät arabihallinnon päättyttyä vuonna 1229, jolloin aloitettiin kaupungin ympäröimisen rakentaminen. Rakennustyöt jatkuivat seuraavien vuosikymmenten ajan lähes keskeytyksettä.

Sataman äärellä oleva bastioni *Baluard de Sant Pere* katsottiin strategisesti tärkeäksi. Sitä laajettiin ja parannettiin 1700- ja 1800-luvuilla, kuten muitakin meren puoleisia varustuksia. Samoihin aikoihin koko kaupunki oli ympäröity kivisellä linnoitusmuurilla. Muurien sisäpuolelle jäävä alue oli noin neliökilometrin suuruinen.

Linnoitus muistuttaa samoihin aikoihin rakennetun Suomenlinnan varustuksia.

MUURIT MURTUVAT

Viimeiset linnoitustyöt tehtiin 1800-luvun alussa, mutta jo 1870-luvulla aloitettiin linnoitusmuurien purkaminen.

Talous ja kauppa vapautui, teollistuminen käynnistyi ja kaupungit muuttuivat avoimemmiksi. Muurit olivat sulkeutuneisuuden symboli ja niiden sotilaallinen merkitys mureni aseteknologian kehittyessä.

Lisäksi kaupungin väestö ei enää mahtunut muu-

2

3

2
Palma de Mallorcan uusiin taidemuseo kätkeytyy näiden
muurien taakse.

3
Pienoismalli linnoituksesta. Kapea kolmikerroksinen mu-
seorakennus sijaitsee taaimmisen muurin vieressä.

4 rien sisäpuolelle. Kaupungin väkiluku oli vuonna 1800 noin 35 000 ja vuonna 1900 jo yli 60 000 henkilöä. Tällä hetkellä Palmassa asuu yli 300 000 asukasta.

Vuosina 1902 – 32 purettiin lähes kaikki maanpuoleiset muurit ja tilalle raivattiin muurien polveilevaa muotoa seuraava kehäkatu, joka on vieläkin olemassa. Samalla kuitenkin vahvistettiin muun muassa Baluardin rakenteita.

Alue säilyi sotilaiden hallussa aina vuoteen 1952, jolloin aloitettiin linnoituksen palauttaminen vanhaan asuunsa. Samalla valmistauduttiin siirtämään alue yleiseen käyttöön.

5 MUSEO VALTAA LINNOITUKSEN

Vuonna 1997 Serran taidesäätiö ja Palman kaupunki sopivat taidemuseon rakentamisesta Baluardin alueelle. Mukaan tulivat myös Baleaarien saaria edustavat hallintokunnat.

Suunnitelmat laativat arkkitehdit *Vicenç Tomás Estera* ja *Ángel Sánchez-Cantalejo Ramis de Ayreflor* avustajinaan *Lluís* ja *Jaume Carcia-Ruiz Guasp*. Rakennustyöt aloitettiin vuonna 2000 ja ne valmistuivat 2003. Museo vihittiin tammikuussa 2004.

Museorakennus sijoitettiin hienovaraisesti linnoituksen rakenteiden sisään sen profiilia muuttamatta. Rakennettua pinta-alaa on parituhatta neliometriä, josta varsinaista uutta näyttelytilaa on runsaat 500 neliometriä.

Ulkoalueille sijoitettiin veistospuisto ja kahvilaravintola, josta on upea näköala Palman satamaan.

Kolmikerroksisen museon sisäänkäynti on keskimmäisen kerroksen kohdalla. Yhtenä upeana näyttelytilana on vuonna 1644 valmistunut maanalainen vesisäiliö, joka rakennettiin piiritysten varalle. Sen pituus on 35 ja leveys 11 metriä, holvattu katto ulottuu yhdeksän metrin korkeuteen.

ART CONQUERED THE FORT

The Romans founded the ancient town of Palma de Mallorca already in 123 BC.

Mallorca is best known as a tourist resort but the town of Palma is also a flourishing centre of art life. The most significant art museum is the Art Centre of Pilar and Joan Miró, opened in 1983, which was designed by the Spanish architect Rafael Moneo.

This museum has now got an equally dignified neighbour. A museum that focuses on contemporary Spanish art has been opened in an old palace in the centre of the town. In addition to changing exhibitions, the museum also displays art by e.g. Picasso, Miró, Dali and Gris.

The museum and the collections were donated by one of the world's richest financiers Juan March, a Mallorcan himself.

Another new museum is the Es Baluard Museu d'Art Modern i Contemporani, opened at the beginning of 2004, which offers both permanent collections and changing exhibitions.

In 1997 the Serra Art Foundation and the town of Palma concluded an agreement on the construction of an art museum in the Baluard area. The building was designed by architects Vicenç Tomás Estera and Ángel Sánchez-Cantalejo Ramis de Ayreflor, assisted by

Lluís and Jaume Carcia-Ruiz Guasp. Construction work started in 2000 and the museum was completed in 2003, with an inauguration ceremony in January 2004.

The museum building stands discreetly inside the structures of an old fort. Although the built area totals about 2000 square-metres, including more than 500 square-metres of actual new exhibition space, the architects managed to keep the profile of the old fort unchanged.

The grounds contain a park for sculptures and a cafeteria-restaurant with magnificent views to the Port of Palma.

The entrance to the three-storey museum is on the middle floor. An underground water tank built in 1644 in preparation for siege was converted into a fabulous exhibition space. The tank is 35 m long and 11 m wide, and the vaulted ceiling rises to a height of 9 m.

4 Näin näyttävästi mainostettiin museon näyttelyä.

5,8 Veistospiha odottaa taideteoksia.

6 Museorakennus kätkeytyy vanhojen muurien suojiin.

7 Betoniset puhtasvaluseinät johdattavat kävijät kohti museon sisäänkäyntiä.

6

7

8